

Program
II Międzynarodowej Sesji Artystyczno-Naukowej

*Zapomnianych kart
polskiej kameralistyki*

14-15 listopada 2020
ONLINE

SOBOTA, 14 listopada 2020

WYKŁADY online

Zapomniane dzieła, zapomniani kompozytorzy, zapomniane gatunki muzyczne

10:00 – 12:00

Otwarcie sesji – dr Maciej Gański, Dziekan Wydziału Instrumentalnego

dr hab. Andrzej Kacprzak, prof. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

„Roman Maciejewski – twórca oryginalny i nieznany”

Roman Maciejewski uważany jest powszechnie za twórcę jednego dzieła-monumentalnego *Requiem*, które pisał przez wiele lat. Jest to dzieło wyjątkowe dla europejskiej kultury muzycznej, ale przecież dorobek Maciejewskiego jest znacznie bogatszy. Należy do niego ponad 100 pozycji. Niestety niektóre z nich, jak na przykład transkrypcje *Kapryśów* Niccolò Paganiniego, po dziś dzień nie ujrzały światła dziennego i czekają na odkrycie i rozpropagowanie.

Maciejewski nie zabiegał nigdy o wykonania swoich dzieł, nie był zainteresowany publikowaniem własnych partytur, nie ciekawiły go opinie o własnej twórczości. Jak sam mówił miał do tego „święte prawo”. Powinnością naszą jednak jest poznać sylwetkę twórcy i jego dorobek kompozytorski. To przecież jeden z najoryginalniejszych twórców polskiej muzyki XX wieku. Cyprian Kamil Norwid pisał „(...) z karafki napić się można uściskawszy ją za szyję i pochyliwszy ku ustom, ale kto ze źródła pije, musi uklęknąć i pochylić czoło.” Tego pochylenia czoła nad muzyką Romana Maciejewskiego nie powinno nigdy zabraknąć.

mgr Katarzyna Markiewicz, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

„Nieznana twórczość kameralna Ireny Reginy Wieniawskiej”

Przedmiotem wykładu będzie sylwetka muzyczna Ireny Reginy Wieniawskiej (Poldowski), w kontekście jej kompozycji kameralnych, wśród których szczególnie miejsce zajmuje Sonata d-moll na skrzypce i fortepian.

O ile liryka wokalna Ireny Wieniawskiej wydaje się być obecna na europejskich, a nawet światowych scenach, o tyle pozostała twórczość kameralna wciąż pozostaje – zwłaszcza w Polsce – zupełnie nieznana. Gruntownie wykształcona, niezależna, pod każdym względem nietuzinkowa – Irena Wieniawska to kompozytorka, kameralistka i osobowość warta przypomnienia i propagowania.

dr hab. Agnieszka Marucha, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

„Zapomniane miniatury polskie na skrzypce i fortepian: *Aubade*, *Melodia* i *Romans* Zygmunta Stojowskiego z perspektywy skrzypka”

Zygmunt Stojowski, pianista z wykształcenia, komponował głównie utwory fortepianowe. Posiadał jednak w swym dorobku również koncert skrzypcowy, dwie sonaty na skrzypce i fortepian oraz miniatury.

Aubade, *Melodia* i *Romans* są bardzo rzadko wykonywane, nie zostały również do tej pory poddane opracowaniom krytycznym. Dlatego właśnie zostaną szczegółowo omówione podczas wykładu.

13:30 – 16:00

prof. dr Sławomir Dobrzański, School of Music, Kansas State University

„Między wirtuozerią a muzyką salonową. Twórczość kameralna Marii Szymanowskiej jako przykład wczesnego romantyzmu w muzyce polskiej”

Wykład poświęcony będzie niezmiernie rzadko dziś wykonywanym utworom kameralnym Marii Szymanowskiej: *Divertissement* na fortepian i skrzypce, *Serenade* na fortepian i wiolonczelę, pieśniom oraz utworom na fortepian na trzy i na cztery ręce. W repertuarze tym widać zainteresowanie kompozytorki muzyką salonową oraz pianistyczną wirtuozerią.

dr hab. Monika Wilińska-Tarcholik i dr hab. Michał Dziad, Akademia Muzyczna w Krakowie

„Twórczość kameralna Philippa i Xavera Scharwenków. Od kompozytora do wykonawcy.”

Prezentacja ma na celu przybliżenie mało znanej twórczości kameralnej Philippa i Xavera Scharwenków. Przedstawienie twórczości w aspekcie historycznym, kulturowym i społecznym zarysuje szerszy kontekst do zrozumienia ich muzycznego stylu. Ukazanie spójności, a jednocześnie różnic stylistycznych między braćmi na przykładzie wybranych utworów kameralnych, nada ciekawe spojrzenie na ówczesny nurt kompozytorski tamtych czasów. Bracia Scharwenka wychowani zostali w duchu polskości, zyskali ogromną popularność za życia, więc dlaczego ich twórczość przez lata została zapomniana?

dr Mikołaj Pacholczyk, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów
w Łodzi

„Aleksander Tansman – utwory na dwa fortepiany”

Choć renesans muzyki Aleksandra Tansmana mamy już za sobą, a jego utwory na dobre zagościły w programach koncertowych także w Polsce, to jego dorobek kompozytorski jest tak różnorodny i tak obfity, że nadal jest w nim coś do odkrycia, a wiele utworów choć wciąż nie są znane szerszej publiczności, z pewnością zasługują na uwagę i ocalenie od zapomnienia. W moim wystąpieniu postaram się przybliżyć twórczość tego kompozytora przeznaczoną dla dwojga pianistów, na którą składa się kilkanaście kompozycji, oraz zwrócić uwagę na kilka z nich, które moim zdaniem najbardziej na to zasługują.

dr hab. Julita Przybylska-Nowak, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego
we Wrocławiu

„Grand Duo jako przykład kompozytorskiej współpracy wirtuozów instrumentów smyczkowych i fortepianu”

Grand Duo to niezwykle popularny w XIX w. gatunek muzyczny. Istotą jego było współdziałanie tandemu kompozytorów-wirtuozów. Przykładów takiej współpracy w literaturze muzycznej jest wiele. Kilka z nich zostanie omówionych w czasie wykładu. Zaprezentowane też będą nieznane, odkryte niedawno perełki muzyki kameralnej.

SOBOTA, 14 listopada 2020, godz. 18:00

KONCERT online

Zapomniane dzieła kompozytorów polskich w interpretacjach

Pedagogów Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Prowadzenie koncertu: Justyna Ślubowska

Program:

Michał Józefowicz – Sonata d-moll na skrzypce i fortepian op. 12 nr 1

cz. I: *Con molto passione*

cz. II: *Andante maestoso e molto espressivo*

cz. III: *(Krakowiak) Allegro*

Wojciech Szlachcikowski – skrzypce

Bogumiła Weretka-Bajdor – fortepian

Juliusz Wertheim – Pieśni
Schon fleißig, lieber Goldschmidt? op. 15 nr 16
Gewohnheit op. 15 nr 12
W słońcu op. 16 nr 1
Co warte słońce op. 16 nr 4
Księżycowa noc wrześniowa op. 4 nr 3

Krzysztof Bobrzecki – baryton
Anna Mikolon – fortepian

Henryk Pachulski – *Morceau de Fantaisie* i *Chanson triste*
z cyklu *Trois morceaux* op. 4
Roman Maciejewski – *Notturmo*

Andrzej Kacprzak – skrzypce
Anna Mikolon – fortepian

PRZERWA 15-MINUTOWA

Poldowski (Irena Regina Wieniawska) – Sonata d-moll na skrzypce i fortepian
cz. I: *Andante Languido*
cz. II: *Scherzo. Vivace*
cz. III: *Finale. Presto con fuoco*

Karolina Piątkowska-Nowicka – skrzypce
Katarzyna Markiewicz – fortepian

Zygmunt Zaremba – *Trio-Fantaisie d-moll* op. 51
Moderato – *Allegro moderato* – *Andante religioso* – *Allegro molto* – *Allegro moderato* – *Meno mosso quasi Andante lugubre*

Paweł Kukliński – skrzypce
Błażej Goliński – wiolonczela
Magdalena Ochlik-Jankowska – fortepian

NIEDZIELA, 15 listopada 2020

WYKŁADY online

Polska twórczość kameralna na estradach koncertowych

11:00 – 12:45

dr hab. Anna Mikolon, prof. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

„Henryk Pachulski, Juliusz Wertheim i Jerzy Gablenz – nieznani twórcy muzyki kameralnej. Trzy frapujące życiorysy i zupełnie nieznana twórczość.”

Henryk Pachulski (1859–1921) – uczeń Moniuszki i Żeleńskiego. Przyjaciół Czajkowskiego. Kompozytor, pianista, redaktor i pedagog. Przez 35 lat prowadził klasę fortepianu w Konserwatorium Moskiewskim.

Juliusz Wertheim (1880–1928) – karierę artystyczną rozpoczął w rolach: pianisty, kompozytora, dyrygenta, pedagoga i krytyka muzycznego. Wielbiciel muzyki Chopina. Przyjaciół Artura Rubinsteina. Uwikłany w liczne skandale towarzyskie.

Jerzy Gablenz (1888–1937) – producent octu i musztardy, człowiek wielu talentów – konstruktor wynalazków technicznych, miłośnik aut i samolotów, a zarazem kompozytor, pianista, flecista, wiolonczelista i organista. Ukończył studia prawnicze, ale dokształcał się w kompozycji i teorii muzyki pod kierunkiem Żeleńskiego i Nowowiejskiego. Zginął w 1937 w katastrofie lotniczej.

dr hab. Arkadiusz Kubica, prof. Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

„II Kwartet smyczkowy Bolesława Szabelskiego – zapomniane arcydzieło?”

1. Postać kompozytora.
2. Cechy twórczości.
3. II Kwartet smyczkowy – opis słowno-muzyczny.
4. Problemy z materiałami nutowymi.
5. Kwartet Szabelskiego w rankingu dzieł kompozytorów polskich.
6. Wpływ na twórczość wychowanków.

dr hab. Anna Chęćka, prof. Uniwersytetu Gdańskiego

„Misja artysty interpretującego nieznanie dzieło muzyczne – kilka refleksji wokół filozofii Romana Ingardena”

Rok 2020 został ogłoszony rokiem Romana Ingardena, polskiego fenomenologa, który zasłużył na miano najwybitniejszego polskiego estetyka XX wieku. Czy jego teoria dotycząca sposobu istnienia dzieła muzycznego rzuca szczególne światło na misję wykonawcy, który staje wobec dzieła nieznanego, zapomnianego – i ma to dzieło ożywić? Ingarden stworzył interesującą koncepcję konkretyzacji estetycznej, która gwarantuje dziełu „życie” w rozmaitych, często zasadniczo odmiennych, interpretacjach. Rozważania Ingardena dotyczą jednak interpretacji dzieła znanego, wpisanego w kanon interpretacyjny. Co jednak możemy powiedzieć o utworach odnalezionych, pozbawionych owej tradycji wykonawczej, pozbawionej mniej lub bardziej uczonej egzegezy? Taki będzie punkt wyjścia mojego wykładu stanowiącego nową próbę odczytania Ingardenowskiej koncepcji konkretyzacji estetycznej.

15:00 – 17:30

prof. Tomasz Tomaszewski, Universität der Künste Berlin

„Poland abroad. Polscy kompozytorzy w Berlinie.”

W 2019 r. POLISH STRING QUARTET BERLIN dokonał rejestracji kwartetów smyczkowych Ignacego Waghaltera, Karola Rathausa i Ignacego Straszfoga – kompozytorów polskich działających w Berlinie na początku XX wieku. Otrzymał za to nagranie prestiżową nagrodę fonograficzną „PREIS DER DEUTSCHEN SCHALPLATTENKRITIK” za najlepszą produkcję 2019 roku w niemieckojęzycznym obszarze językowym. Tematem wykładu będą utwory, które znalazły się na wyróżnionej płycie.

mgr Tomasz Robak, Davidson College, North Carolina

„Dzieła kameralne z udziałem fortepianu wybranych polskich kompozytorów aktywnych w Stanach Zjednoczonych”

Prelekcja ta zaprezentuje wybrane dzieła kameralne z udziałem fortepianu kompozytorów polskich (lub z polskimi korzeniami) obecnie aktywnych w Stanach Zjednoczonych. Przedstawione zostaną postaci i dzieła kompozytorów: Barbara Jazwinski, Martin Sędek i Mark Nowakowski.

dr hab. Katarzyna Ewa Sokołowska Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

„Duet fortepianowy w polskiej twórczości muzycznej – katalog dzieł na 4 ręce i 2 fortepiany jako próba poszerzenia repertuarowego kanonu wykonawczego i edukacyjnego”

Wykład ma na celu ukazanie bogactwa polskiej literatury duetowej w kontekście zjawiska zawężonego kanonu repertuarowego. Omawia prace nad tworzeniem kompletnego katalogu polskich dzieł na 4 ręce i 2 fortepiany, będącego próbą poszerzenia owego kanonu i wprowadzenia do praktyki wykonawczej i edukacyjnej mniej znanych a wartościowych dzieł polskiej literatury muzycznej. Treścią wykładu będzie również ogólna analiza badanego repertuaru pod kątem zawartości gatunków i form, trendów stylistycznych oraz jego przeznaczenia, jak również szczegółowe omówienie kilku utworów będące autorską rekomendacją wynikającą z praktyki wykonawczej.

prof. dr hab. Krzysztof Sperski, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

„Polskie trio fortepianowe XIX wieku – nasze poszukiwania i doświadczenia”

Zamknięcie sesji – dr hab. Bogna Czerwińska-Szymula, Kierownik Katedry Kameralistyki

Projekt sfinansowano ze środków finansowych z subwencji MNiSW na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego

Komitety organizacyjny:

dr hab. Bogna Czerwińska Szymula – Kierownik Katedry Kameralistyki

prof. dr hab. Wojciech Szachcikowski – Kierownik Katedry Instrumentów Smyczkowych

dr Paula Preuss

dr Magdalena Ochlik-Jankowska – kierownik projektu

Realizacja:

Studio Nagrań Akademii Muzycznej w Gdańsku, kierownik – Piotr Rodak

Współpraca:

Sylwia Holeksa-Wilkowska – specjalista ds. promocji

Marcin Kleindienst – Dział Informatyczny

Marzena Nadolska – koordynator ds. artystycznych

Magdalena Popiołek – specjalista ds. wydawnictw

Tomasz Walczak – stroiciel

Patronat medialny:

Cameral Music

Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC